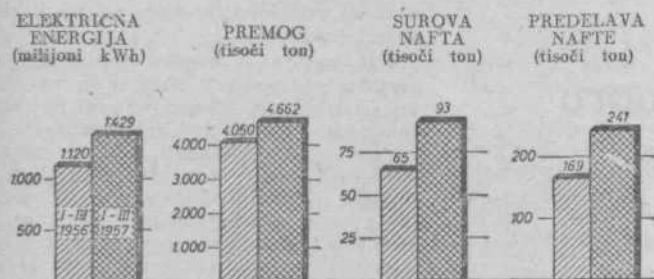

Industrija je bolj preskrbljena z energijo

Ena izmed največjih težav za normalni razvoj proizvodnje je bilo pri nas v zadnjih letih pomanjkanje energije in goriva, posebno pa električne energije in premoga. Tako je imela lanska sorazmerno nizka proizvodnja električne energije in težavni pogoji za proizvodnjo in prevoz premoga resne posledice.

Letos se je ta položaj občutno izboljšal. V prvem tromesečju l. 1956 smo proizvedli na primer milijardo 120 milijonov kilovatnih ur električne energije, v prvem tromesečju letos pa milijardo 429 milijonov kilovatnih ur, kar pomeni, več kakor 300 milijonov kilovatnih ur ali 28% več (v isti dobi je porasla vsa industrijska proizvodnja za 21%). Mimogrede naj omenimo, da je to več kakor vsa letna proizvodnja l. 1939. Hkrati so se izboljšali pogoji za prenos energije, posebno z dograditvijo daljnovoda Jajce-Zagreb, po katerem prenašamo presečke Bosne in Hercegovine v zagrebški bazen, kjer je elektrike primanjkovalo.

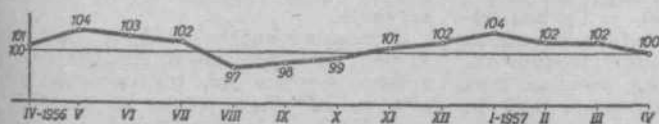
Proizvodnja premoga se je povečala v istem razdobju od 4 na 4,7 milijona ton. Potrebe so za sedaj krite, tu pa tam pa so bile tudi težave s prodajo premoga, vendar so bile te težave lečasne. Posebno se je znatno povečala proizvodnja koksa, skoraj za tretjino. Za sedaj povzroča to še vedno tudi porast uvoza premoga za koksiranje, ker se lahko odstotek domačega premoga v proizvodnji koksa povečuje le postopno.

Povečanje proizvodnje nafte je treba posebej zabeležiti. Surove nafte smo proizvedli 93.000 ton v primerjavi s 65.000 tonami v prvem tromesečju l. 1956, predelava pa je znašala 241.000 ton proti 169.000 tonam. V proizvodnji in predelavi nafte smo torej dosegli povečanje, ki znaša nad 40%.

Kljub tako pomembnim rezultatom pa vse to še vedno ne pomeni, da smo v proizvodnji energije dosegli tisto raven, ki ustreza čedalje večjim potrebam industrije in gospodarstva v celoti. To je še vedno problem, ki mu posvečamo posebno pozornost v pripravljanju programa za perspektivni razvoj gospodarstva. To bo verjetno v določeni meri občutili tudi v prihodnjih mesecih, ko bo prišlo do nadaljnjega povečanja industrijske proizvodnje (kot je znano, raste industrijska proizvodnja z malimi izjemami proti koncu leta). Vendar so razlogi, zaradi katerih lahko upamo, da bo industrija že letos v povprečju znatno bolj in redneje preskrbljena z energijo kakor prejšnja leta, to pa je eden izmed osnovnih pogojev za vzdržanje doseženega zamaha in ravni industrijske proizvodnje.

Zmanjšani življenjski stroški

V začetku leta navadno življenjski stroški rastejo. Tako so bili v l. 1954 v aprilu za nekaj nad 3 odstotke večji kakor v januarju, l. 1955 je znašalo povečanje od januarja do aprila okrog 4 odstotke, lani pa spet nekaj nad 3 odstotke.

Povprečje l. 1956 je 100

Letos se gibljejo stroški v nasprotni smeri, v aprilu so za skoraj 4 odstotke manjši kakor v januarju. V primerjavi z aprilom lanskega leta so prav tako manjši za 1 odstotek. Znižanje stroškov je najboljše pri hrani (za 5,5 odstotka) in

pri obleki in obutvi (za 2 odstotka). Ti podatki se nanašajo na delavska družina, za družine uslužbencev pa so gibanja zelo podobna.

Pripomniti moramo, da je do znižanja prišlo ne samo v času, ko bi pričakovali sezonski porast, temveč prav tako v času, ko so bile povišane plače. Čeprav so to še vedno prvi rezultati, na temelju katerih ni mogoče izvajati širših sklepov, vendar so gotovo na tako gibanje vplivali tudi ukrepi za ustalitev tržišča in povečanje osebne potrošnje. Po posameznih podatkih in ocenah lahko pričakujemo, da se bodo stroški še naprej zmanjševali.

V aprilu nadaljnji porast potrošnje

V prejšnji številki smo poročali o povečanju nadrobne blagovnega prometa in osebne potrošnje v prvem tromesečju letos. Po začetnih podatkih Narodne banke se je ta porast nadaljeval tudi v aprilu.

Po teh podatkih so bili v aprilu prejemki prebivalstva za tretjino večji kakor v aprilu l. 1956, nakup pa za okrog 41 odstotkov. Tako visoke dohodke prebivalstva je mogoče pojasniti predvsem z izplačilom povišanih tarifnih postavk, ki ni bilo opravljeno takoj v začetku leta, delno pa tudi s porastom števila zaposlenih. Na velike nakupe blaga je vplivalo med drugim tudi nadaljnje zelo občutno povečanje potrošniških kreditov za 4 milijarde 600 milijonov dinarjev v primerjavi z aprilom l. 1956, ko je znašalo to povečanje le 200 milijonov.

Obdavčenje kmetovalcev

Plačane davčne obveznosti kmetovalcev znašajo v primerjavi z dohodkom l. 1954 9,5 odstotka, l. 1955 7,5 odstotka, l. 1956 11,6 odstotka in l. 1957 (po oceni) 11,2 odstotka. V primerjavi s katastrskim dohodkom je znašal odstotek l. 1954 in 1955 16,2 odstotka, v l. 1956 se je povzpela na 24,9 odstotka, v l. 1957 (pod pogojem povprečno rodovitne letine) pa se je nekaj znižal na 24,5 odstotka. V to so všeti dohodnina, občinske doklade, takse na imetje in krajevni samoprispevek.

Iz podatkov je razvidno, da je vplačilo navadno manjše kakor zadolžitev. Lani pa je bila razlika med vplačilom in zadolžitvami sorazmerno majhna. Po oceni bo letos obremenitev dohodkov kmetovalcev še manjša kakor l. 1956, tako, da lahko upravičeno pričakujemo, da bodo davki v celoti plačani.

Industrijska proizvodnja v prvih štirih mesecih

(indeks: prvi štirje meseci l. 1957 nasproti prvim štirim mesecem l. 1956)

Električna energija	126	Guma	130
Premog	112	Zivilska industrija	118
Nafta	141	Grafična industrija	116
Črna metalurgija	153	Tobak	89
Barvasta metalurgija	122	Industrija skupaj	121
Nekovine	177		
Kovinska industrija	120	Po ljudskih republikah:	
Elektroindustrija	145	Srbija	121
Kemična industrija	125	Hrvatska	121
Gradbeni material	116	Slovenija	120
Lesna industrija	123	Bosna in Hercegovina	124
Papir	118	Makedonija	108
Tekstil	121	Črna gora	120
Usnje in obutev	117		

Po predhodnih statističnih podatkih, objavljenih v gornji tabeli, je bila industrijska proizvodnja do konca aprila za 21 odstotkov večja kakor v istem razdobju lani. Porast je posebno velik v proizvodnji in predelavi nafte, v črni metalurgiji in v proizvodnji električne energije. Premoga je bilo v aprilu nakopanega nekaj manj kakor v marcu, proizvodnja pa je še vedno nad lanskim povprečjem. Povečanje proizvodnje je še vedno najmanjše v proizvodnji gradbenega materiala, v tobačni industriji pa so zaznamovali znižanje zaradi slabega pridelka tobaka.